

یادداشت

از مبانی اندیشه تا دینامیسم‌های اقتصاد سیاسی

سیاست اقتصاد در دوره پسا کرونا

■ مهدی صادقی

گروه علمی - پژوهشی اقتصادی

نوع خود شکل کسب و کارها را دچار تغییر کرده است؛ البته شاید در آینده مقیاس تولید کاهش یابد که در این صورت بحران اقتصادی افراد را به روستا بازمی‌گرداند و حکمرانی محلی هرچه بیشتر نسبت به حکمرانی ملی تقویت می‌شود و جهان با اقتصاد جدیدی روبه‌رو خواهد بود که هر چه زودتر باید برای شناسایی آن اقدام کرد.

چالش برای سیادت دلار آمریکا بر جهان

در دوره کرونا چینی‌ها از پنجره‌های سیاست‌گذاری باز شده برای خود استفاده کرده‌اند؛ مجموعه‌ای بزرگ از بانک‌های آفشور یوانی، زیرساخت پیام‌رسان مالی «CIPS» و رمزارز یوانی از جمله مواردی هستند که آمادگی چین را برای انتقال لنگر ارزی جهان به شانگهای نشان می‌دهد. برهان‌هایی پدید آمده که آمریکا و دلار آن را (به‌عنوان یکی از آخرین بازماندگان دوران امپراتوری پسا شوروی) به چالش کشیده است و اکنون باید دید، سیاست‌های تسهیل‌مقداری آمریکا تا چه حد توان مقابله با کرونا را دارد!

ایران و فرصت‌های پسا کرونایی؛ راه‌هایی برای جبران زیان‌های رفاهی

برای هر کشوری البته به تناسب، پنجره‌هایی به‌عنوان فرصت برای سیاست‌گذاری باز شده است، در ایران در موضوعات اعتیاد به نفت، کسری بودجه، وابستگی در تأمین کالاهای اساسی، ضعف بسترهای نظام حمایتی، هراس از انجام اصلاحات اساسی، ضعف اعتماد به نفس ملی، توان ناکافی دولت در رفع کامل مسائلی چون فقر و ضعف در اقتصاد فضای مجازی فرصت‌هایی ایجاد گشته که می‌تواند محل‌هایی برای رشد باشد.

بهره کلام

کرونا برای جمهوری اسلامی ایران فرصت‌های فراوانی به همراه داشته و موجب تغییرات عمده‌ای در صحنه‌های مختلف اقتصادی شده است که اگر اقتصاد ایران با این تغییرات همراه شود، راهکارهایی برای پیشروی کشور ایجاد خواهد شد.

در پی شیوع بیماری «کووید-۱۹» نوع روابط و تعاملات سیاسی و اقتصادی کشورها دچار تغییرات فراوانی شده است و با اینکه ممکن است تعطیلی، رکود و کاهش فعالیت‌های اقتصادی، لایه روین بحران کرونا باشد، در لایه‌های مختلف اقتصاد جهانی و ملی اتفاقات گسترده‌تری همچنان در حال رخ دادن است. بخش اقتصادی این شماره از فصلنامه «بنیان» از مبانی اندیشه تا دینامیسم‌های اقتصاد سیاسی بین‌الملل بحران کرونا را بررسی نموده است.

ضعف‌های بنیادین اندیشه نئولیبرالیسم در حل معضل اقتصادی کرونا

ممکن است در دوره کرونا دولت‌ها هم با شکست‌هایی روبه‌رو شوند؛ ولی آنچه در لایه‌های نظری در حال چالش است اندیشه‌های نئولیبرالیسم طرف‌دار حاکمیت بی‌چون و چرای سرمایه و سرمایه‌داران است که در نسخه‌های ایرانی آن حامی چیرگی تحلیل‌های مکانیکی و مهندسی بر فضای ذهنی سیاست‌گذاران است. با روند کنونی در دوران پسا کرونا آنچه به چالش کشیده شده و نیازمند تقویت خواهد بود، جریان نیروی کار و پدیده اساسی کار است که اندیشه نئولیبرالیسم آورده‌ای جز نابرابری برای آن نخواهد داشت. به نظر می‌رسد جهان نیازمند بازنگری در اندیشه اقتصادی خود باشد؛ چراکه جریان سرمایه‌داری مالی آن چنان هم که تبلیغ می‌شده کارایی اقتصادی در خوری برای جهان نداشته است.

ترکیب اقتصادها، شکل کسب و کار و کرونا

نا اطمینانی‌های تأمین امنیت غذایی در دوره کرونا، کشورهای دنیا و تولیدکنندگان عمده را به سمت ناسیونالیسم پیش برده است؛ جایی که خودکفایی و خوداتکایی ارزش بیشتری نسبت به ارزش‌های جهانی‌سازی غربی دارد. البته قدرت‌یابی چین و زیرمیز زدن‌های مکرر آمریکا نیز در این زمینه بی‌تأثیر نبوده و این روند را تشدید کرده است و نهادهای بین‌المللی اقتصادی همچنان و در بلندمدت در حال تهی شدن از معنا هستند. کرونا همچنین جریان‌های عمیقی از فاصله‌گذاری اجتماعی را در کشورها رقم زده که در